

інтересах клієнта. Адвокат, який є основним свідком, повинен надати показання та передати ведення справи іншому адвокату. Адвокат, який був свідком на одній із стадій слухання справи, не повинен приймати доручення на ведення цієї справи. Те ж саме стосується партнерів, помічників і асоціаторів адвоката.

Вважається, що адвокатська таємниця в обов'язковому порядку може розкриватись тільки в двох випадках. По-перше, коли дії адвоката стали предметом розгляду відповідного адміністративного органу колегії (дисциплінарної комісії, комітету з етики, адміністративного органу колегії тощо). По-друге, коли предметом адвокатської таємниці виявилася інформація про підготовку здійснення злочину. Розголошення інформації для запобігання злочину є законним. Особливо, якщо у адвоката є вагомі підстави думати, що існує реальна можливість вчинення злочину і складається ситуація, коли попередження злочину шляхом розголошення інформації є єдиним шансом для його запобігання. Коли розголошення конфіденційної інформації потрібно за законом, адвокат завжди повинний піклуватися про те, щоб не надати більший обсяг інформації, ніж це необхідно. Якщо адвокат переконався, що його бесіда з клієнтом відвернула від злочинного наміру, він не повинен і не вправі розголошувати інформацію. Ситуація стає зовсім іншою, якщо адвокату стає відомо, що злочин вже скоєно, його наслідки вже настали. Адвокат не повинен повідомляти будь-кому відомості ні про факт вчиненого злочину, ні про те, хто його вчинив, ні про те, що стало йому відомо в зв'язку з виконанням своїх професійних обов'язків. Адвокат не може співпрацювати з правоохоронними органами в розкритті вже вчинених злочинів, незважаючи на всю очевидність негативних наслідків. Звичайно, суспільство зацікавлене в розкритті злочину та несенні відповідальності, але це вже не входить до функцій адвокатури.

Помилка адвоката в оцінці його результатів бесіди з клієнтом не передбачає притягнення його до відповідальності перед законом, але може потягнути за собою накладення дисциплінарного стягнення.

Адвокатська таємниця не є абсолютною! Довіру до адвокатури з боку суспільства не можна занести в текст закону, це модель поведінки, як окремо кожного адвоката, такі всієї адвокатури в цілому.

Насамкінець, важливо відзначити ще одне важливе етичне правило: довірчі відносини між адвокатом і клієнтом не дають право адвокату використовувати яку б то не було конфіденційну інформацію, передбачену етичними нормами, для власної вигоди чи для вигоди третьої сторони, або на шкоду клієнту.

Герасимчук І.В.

*студентка 5-го курсу факультету адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПРИТЯГНЕННЯ АДВОКАТА ДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

На сьогодні, адвокатура відіграє ключову роль в наданні правової допомоги тим хто її потребує і являється важливим показником, який відображає захищеність особи її права та законні інтереси в державі.

Особливості притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності фрагментарно висвітлювались в наукових працях ряду науковців, зокрема таких як: Р.В. Афанасієв, Н.М. Бакаянова, Т.Б. Вільчик, В.В. Заборовський, А.В. Меланчук, П.О. Недбайло, М.П. Рабінович, та ін.

Українським законодавством не визначено поняття «дисциплінарна відповідальність» однак її можна розглядати, як окремий вид юридичної відповідальності, яка настає за наявності правової та фактичної підстави і виражається у винному правопорушенні дії чи бездіяльності суб'єкта трудових відносин під час виконання своїх професійних обов'язків.

Адвокат, як представник недержавного самоврядного інституту, є суб'єктом спеціальної дисциплінарної відповідальності, відповідальність якого настає на основі ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Положення «Про порядок прийняття та розгляду скарг

щодо неналежної поведінки адвоката, яка може мати наслідком його дисциплінарну відповідальність» тощо.

Дисциплінарне провадження щодо адвоката включає чотири основні стадії де перевірка відомостей про дисциплінарний проступок адвоката є початковою стадією дисциплінарного провадження. На даній стадії член дисциплінарної палати кваліфікаційно-дисциплінарної комісії (далі КДКА) адвокатури за дорученням голови палати, або сам голова (в законі відсутня вказівка щодо заборони голові КДКА самостійно проводити перевірку такої ж позиції додержується Вища кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури (далі ВКДКА). - Рішення від 29 травня 2014 року № ІІІ-003/2014), проводить перевірку відомостей, викладених у заяві (скарзі), звертається до адвоката для отримання письмового пояснення по суті порушених питань та за результатами перевірки складає довідку. Проте, залишається не врегульоване питання щодо способу звернення до адвоката з приводу надання ним пояснень, та відмова останнього в наданні таких пояснень. З огляду на рішення ВКДКА № ІІІ-008/2014 від 29 травня 2014 року, спосіб звернення повинен бути зафіксований, звернення може бути надіслане рекомендованим листом із повідомлення про вручення, телеграмою, під особисту розписку адвоката або іншим способом із можливою його фіксацією.

Важливою проблемою у реалізації звернення є те, що в законодавстві відсутня норма, яка б чітко визначала за якою адресою повинно бути здійснено повідомлення адвоката. Виходячи із цієї прогалини, низка регіональних КДКА здійснюють повідомлення за місцем проживання адвоката. Однак, ВКДКА зазначає, що такою адресою повинна бути адреса робочого місця адвоката, яка висвітлена в Єдиному реєстрі адвокатів України. - Рішення ВКДКА від 14 березня 2014 року № ІІ-026/2014, від 12 листопада 2013 року № ІХ-004/13 (Заборовський В.В. Перевірка відомостей про дисциплінарний проступок адвоката як початкова стадія дисциплінарного провадження щодо адвоката / В.В. Заборовський // Науковий Вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». – 2015. – Том 2. – Вип. 30. – С. 173-178)

Окремо необхідно звернути увагу на процесуальні аспекти прийняття, перерозподілу та розгляду заяви щодо притягнення до дисциплінарної відповідальності адвокатів, яких обрано до органів адвокатського самоврядування, або якщо скаржниками виступають адвокати, яких обрано до органів адвокатського самоврядування. Так, з метою зберегти об'єктивність та неупередженість розгляду такої заяви, у разі її надходження вона передається до ВКДКА. Голова ВКДКА, враховуючи територіальне розміщення КДКА регіонів, перерозподіляє та направляє таку заяву до КДКА іншого регіону де і в подальшому, вже відповідна дисциплінарна комісія розглядає дану заяву в загальному порядку (Афанасієв Р.В. Окремі процесуальні гарантії адвокатської діяльності під час здійснення дисциплінарного провадження стосовно адвоката / Р.В. Афанасієв // Правовий вісник Української академії банківської справи. – 2014. – № 2 (11). – С. 75-78). Проте, ч. 2 ст. 63 Правил адвокатської етики щодо перерозподілення ВКДКА таких справ виступає невідповідністю із ч. 3 ст. 33 ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» у якій зазначається, що дисциплінарне провадження стосовно адвоката здійснюється КДКА за адресою робочого місця адвоката, зазначеною в Єдиному реєстрі адвокатів України.

Другою стадією в здійсненні дисциплінарного провадження щодо адвоката, яку виокремлює законодавець в ч.1 ст. 37 ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» є стадія порушення дисциплінарно провадження щодо адвоката на якій рішення про порушення або відмову в порушенні дисциплінарного провадження щодо адвоката приймається персональним складом дисциплінарної палати КДКА. Так, заява (скарга) щодо поведінки адвоката, яка може бути підставою для дисциплінарної відповідальності є лише приводом перевірки відомостей про дисциплінарний проступок адвоката, а вже наявність зібраних матеріалів, письмові пояснення довідка – підстава, на основі якої членами дисциплінарної палати КДКА приймають рішення про порушення дисциплінарного провадження чи відмову в порушенні дисциплінарного провадження щодо адвоката.

Центральною стадією в дисциплінарному провадженні щодо адвоката є стадія розгляду дисциплінарної справи. Вона реалізується шляхом заслуховування повідомлення члена дисциплінарної палати, який проводив перевірку, про результати перевірки, пояснення

адвоката, стосовно якого порушено дисциплінарну справу, виступу особи, яка ініціювала питання про дисциплінарну відповідальність адвоката, і на закінчені заслуховуються пояснення інших заінтересованих осіб.

У визначених випадках розгляд дисциплінарної справи може проводитися в закритому засіданні. Саме тому пропоную доповнити і перефразувати п. 47 Положення «Про порядок прийняття та розгляду скарг щодо неналежної поведінки адвоката, яка може мати наслідком його дисциплінарну відповідальність» таким чином: «... у випадках необхідності запобігти розголошенню відомостей про особисте та сімейне життя чи обставин, які принижують честь та гідність особи, або, якщо відкритий розгляд справи може призвести до розголошення інформації, яка з'ясувалась в закритому засіданні або адвокатської чи іншої захищеної законом конфіденційної інформації, та з інших причин, визнаних поважними, проводиться закрите засідання».

Завершальною стадією розгляду дисциплінарної справи дисциплінарного провадження щодо адвоката на якій приймається рішення про притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності, або про закриття дисциплінарної справи є стадія прийняття рішення у дисциплінарній справі.

Відповідно до ч. 1 ст. 41 ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» за результатами розгляду дисциплінарної справи дисциплінарна палата КДКА приймає рішення про притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності за вчинення дисциплінарного проступку і застосування до нього дисциплінарного стягнення або про закриття дисциплінарної справи.

Відповідно до ч.1 ст. 41 ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» під час обрання виду дисциплінарного стягнення членами дисциплінарної палати КДКА регіону обов'язково повинні бути враховані обставини вчинення дисциплінарного проступку, його наслідки, особа адвоката та інші обставини. Проте, які обставини варто відносити до інших обставин і які з них являються пом'якшуючими, а які обтяжуючими залишається лише здогадуватися.

У зв'язку з цим, доцільно доповнити Положення «Про порядок прийняття та розгляду скарг щодо неналежної поведінки адвоката, яка може мати наслідком його дисциплінарну відповідальність» пунктом в якому буде розмежовано пом'якшуючі та обтяжуючі обставини. До пом'якшуючих обставин віднести: щиро розкаяння в скоєному дисциплінарному проступку; попередня бездоганна праця, позитивна характеристика зі сторони інших; відсутність корисливих, підступних мотивів; усунення заподіяної шкоди, відшкодування збитків; вчинення правопорушення внаслідок втручання в його професійну діяльність посадових осіб тощо.

Обтяжуючими обставинами вважати: повторне протягом одного року вчинення дисциплінарного проступку; корисливий мотив, підступність; тяжкі наслідки, до яких призвели неправомірні дії адвоката; здійснення будь-яких дій спрямованих на уникнення справедливого покарання, ведення в оману члена дисциплінарної палати кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, який проводить перевірку вчинення адвокатом дисциплінарного проступку.

За рішенням дисциплінарної палати кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури на адвоката накладається одне з наступних дисциплінарних стягнень таких як: попередження; зупинення права на заняття адвокатською діяльністю на строк від одного місяця до одного року; для адвокатів України - позбавлення права на заняття адвокатською діяльністю з наступним виключенням з Єдиного реєстру адвокатів України, а для адвокатів іноземних держав - виключення з Єдиного реєстру адвокатів України.

Варто погодитись із Бакаяною Н.М. щодо необхідності розширення переліку дисциплінарних стягнень і впровадження грошового штрафу, як виду дисциплінарного стягнення (Бакаянова Н.М. Фінансування органів адвокатського самоврядування у світлі українського та міжнародного досвіду / Н.М. Бакаянова // Альманах міжнародного права. – 2015. – № 8. – С. 65-72).

Окремо потрібно відмітити, що пп. 2.18 і 2.20 Положення «Про внески на забезпечення реалізації адвокатського самоврядування (нова редакція)» ґрунтовно суперечить нормам ч. 2 ст. 31 і ч. 2. ст. 32 ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», в яких ідеться про застосування дисциплінарних стягнень у вигляді зупинення права на заняття адвокатською діяльністю на строк від одного місяця до одного року та позбавлення права на заняття адвокатською

діяльністю виключно у разі вчинення дисциплінарних проступків, перерахованих у вказаних статтях (Адвокатура України: Книга 1. Організація адвокатури (з практикумом): Підручник у двох книгах / за заг. ред. С.Я. Фурси та Н.М. Бакаянної. – 2-ге вид. доповн. і перероб. – К.: Алерта, 2016. – 864 с.).

Таким чином, на сьогоднішні, процес притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності наповнений низкою прогалин, які обов'язково необхідно заповнити нормами законодавства. Саме можливість притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності є важливим психологічним фактором для адвокатів щодо сумлінного виконання своїх професійних обов'язків в ім'я реалізації та належного захисту прав та інтересів клієнта.

Гиренко А.Е.

*студентка 5-го курсу факультет підготовки следователів
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ЭТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ В ДЕЯТЕЛЬНОСТИ АДВОКАТА ПРИ ОСУЩЕСТВЛЕНИИ ФУНКЦИИ ЗАЩИТЫ В СУДЕ

Согласно статье 59 КУ, каждый имеет право на профессиональную юридическую помощь. Адвокат является главным звеном со стороны защиты. Именно от его этических качеств, опыта, знаний, ораторского искусства, принципов и др., зависит итог всего дела.

Правовая основа деятельности адвокатуры Украины обеспечивает ряд нормативно-правовых актов, которые создают соответствующую систему законодательства об адвокатуре. К законодательству об адвокатуре Украины следует отнести такие нормативно-правовые акты и документы, как Закон Украины «Об адвокатуре и адвокатской деятельности», Уголовный и Уголовно-процессуальный кодексы, Гражданский и Гражданский процессуальный кодексы, Хозяйственный и Хозяйственный процессуальный кодексы, Кодекс административного судопроизводства Украина, другие законодательные акты, Правила адвокатской этики и уставы адвокатских объединений (Варфоломеева Т.В. Научно-практический комментарий к Закону Украины «Про адвокатуру». Законодательство про адвокатуру та адвокатську діяльність: зб. нормат. актів / Т.В. Варфоломеева, С.В. Гончаренко. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 432 с.).

Судебная защита прав, свобод и интересов физических лиц, прав и интересов юридических лиц, государственных и общественных интересов осуществляется в соответствии с установленными законами Украины (ст. 4 ГПК). Как отмечает З.В.Ромовская, защитой является применение меры государственного принуждения к лицу, которое нарушило чужое право или чужой интерес (Зорислава Ромовська. Сімейний кодекс України. Научно-практический комментарий / З. Ромовська. – К.: ПС, 2009. – 428 с.).

Основными принципами, на которых основывается честь адвокатуры, М.Молло называл умеренность, бескорыстие, честность, а независимость адвоката он считал одновременно и его правом, и обязанностью.

Определяя принципы адвокатской этики, украинские ученые к ним относят такие, как: доминирование интересов клиента; адвокатская тайна; престиж профессии; ограниченное рекламирование деятельности адвокатов (Таварткіладзе Н.М. Етичні основи діяльності адвоката-захисника / Н.М. Таварткіладзе // автореф. дис....канд. юрид. наук. – Одеса, 2003).

В правилах адвокатской этики закреплены такие принципы: независимость и свобода адвоката в осуществлении адвокатской деятельности, соблюдение законности, доминирование интересов клиентов, недопустимость конфликта интересов, конфиденциальность, компетентность и добросовестность, уважение к адвокатской профессии.

Говоря о самом производстве, по отношению к суду, адвокат должен вести себя безукоризненно, всем своим видом выражать своё уважение, быть на несколько уровней выше по своим моральным и этическим качествам, нежели другие участники судебного процесса. На практике мы можем видеть, как адвокаты не показывают уважения к суду, а к другим участникам и особенно к стороне государственного обвинения и вообще относятся по хамски. В этом случае уместным было бы сказать, что если адвокат не уважает суд – он не уважает самого себя, ибо он является служителем суда, показателем правосудия.